

УДК 657

Шевченко Л.Я.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку та аудиту
Донецького національного університету економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського*

Шендригоренко М.Т.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку та аудиту
Донецького національного університету економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського*

Shevchenko Lyubov

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor, Department of Accounting and Audit
Donetsk National University of Economics and Trade named
after Mikhail Tugan-Baranovsky*

Shendryhorenko Marina

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor, Department of Accounting and Audit
Donetsk National University of Economics and Trade
named after Mikhail Tugan-Baranovsky*

ПОКАЗНИКИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ КОРПОРАТИВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

INDICATORS OF EVALUATION OF FINANCIAL-INVESTMENT RESOURCES OF CORPORATE ENTERPRISES

АНОТАЦІЯ

У статті досліджено сутність економічного аналізу в системі управління діяльністю корпорацій. Визначено основні напрями аналізу з урахуванням вимог управління та прийняття ефективних рішень. Фінансово-інвестиційна діяльність корпорації характеризується обсягами залучених та раціонально розміщених фінансових ресурсів. Отже, для ефективного менеджменту актуальним стає формування ґрунтовних висновків про її доцільність і безризиковість. Це можна зробити шляхом, по-перше, встановлення змістовної сутності фінансово-інвестиційної діяльності корпорацій, по друге, структурування її елементів, по-третє, аналізу взаємозв'язків показників, що характеризують цю діяльність корпорації. Існують наукові праці, присвячені питанням управління, оцінювання та аналізування фінансово-інвестиційної діяльності підприємств [1–4], але вони не враховують специфіку діяльності корпоративних підприємств і не мають структурної будови відповідно до процедур залучення, внутрішнього обігу та перерозподілу фінансових ресурсів. Отже, наукове дослідження й удосконалення організаційних підходів до змісту та аналізу фінансово-інвестиційної діяльності корпорацій є актуальними.

Ключові слова: аналітичні дослідження, інвестиційна діяльність, менеджмент, фінансово-інвестиційні ресурси.

АННОТАЦИЯ

В научной статье исследована сущность экономического анализа в системе управления деятельностью корпораций. Определены основные направления анализа с учетом требований управления и принятия эффективных решений. Финансово-инвестиционная деятельность корпорации характеризуется объемами привлеченных и рационально размещенных финансовых ресурсов. Итак, для эффективного менеджмента актуальным становится формирование фундаментальных выводов о ее целесообразности и отсутствии рисков. Это можно сделать путем, во-первых, установления содержательной сущности финансово-инвестиционной деятельности корпораций, во-вторых, структурирования ее элементов, в-третьих, анализа взаимосвязей показателей, характеризующих эту деятельность

корпорации. Существуют научные работы, посвященные вопросам управления, оценивания и анализа финансово-инвестиционной деятельности предприятий [1–4], но они не учитывают специфику деятельности корпоративных предприятий и не имеют структурного строения в соответствии с процедурами привлечения, внутреннего оборота и перераспределения финансовых ресурсов. Итак, научное исследование и совершенствование организационных подходов к содержанию и анализу финансово-инвестиционной деятельности корпораций являются актуальными.

Ключевые слова: аналитические исследования, инвестиционная деятельность, менеджмент, финансово-инвестиционные ресурсы.

ANNOTATION

In the scientific article the essence of economic analysis in the system of management of corporation's activity is investigated. The basic directions of the analysis are determined taking into account the requirements of management and making effective decisions. The financial and investment activity of the corporation is characterized by the volume of attracted and rationally placed financial resources. Therefore, for effective management, the formation of groundbreaking conclusions about its expediency and risk-taking. This is possible: first, by establishing the content of the financial and investment activities of corporations; and secondly, structuring its elements; and thirdly, having analyzed the interrelations of the indicators characterizing this activity of the corporation. In the economic literature there are scientific works devoted to the issues of management, evaluation and analysis of financial and investment activity of enterprises [1–4], but they do not take into account the specifics of the activities of corporate enterprises and do not have a structural structure in accordance with the procedures of attraction, internal turnover and redistribution financial resources. Therefore, scientific research and improvement of organizational approaches to the content and analysis of financial and investment activities of corporations is relevant and meets the requirements of time. The purpose of this article is to build a system of indicators for assessing the

financial and investment activities of corporations, which provide improved methodology and organization of the analytical process and have practical utility. Organizationally, the financial and investment activity of corporations can be imagined in the form of a certain time-going process (that is measured in units of time), which includes the procedures of attraction, internal turnover and redistribution, as well as the allocation of financial resources. The specifics of corporations activity is that in each of the blocks the functions can be ranked by the level of managerial decisions on their execution.

Key words: analytical research, investment activity, management, financial and investment resources.

Постановка проблеми. Нині слід встановити сутність фінансово-інвестиційної діяльності корпорацій; побудувати систему показників оцінювання фінансово-інвестиційної діяльності корпорацій; розробити методику аналізу забезпечення корпорації інвестиційними ресурсами; зробити відповідні висновки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми економічного аналізу фінансово-інвестиційних ресурсів корпоративних підприємств з різних позицій досліджували закордонні та вітчизняні вчені.

Серед вітчизняних вчених цим проблемам приділяли увагу О.М. Брадул, Ф.Ф. Бутинець, Б.І. Валуєв, С.Ф. Голов, В.Ф. Максимова, Н.М. Малюга та інші науковці.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Дослідження цих вчених заклали потужний методологічний фундамент розвитку вітчизняної системи обліку та аналізу, але питання застосування концепції обліку та аналізу фінансово-інвестиційних ресурсів корпоративних підприємств суб'єктами господарювання висвітлені недостатньо.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є побудова системи показників оцінювання фінансово-інвестиційної діяльності корпорацій, що забезпечують вдосконалення методики й організації аналітичного процесу, а також мають практичну користь.

Виклад основного матеріалу дослідження. Організаційну фінансово-інвестиційну діяльність корпорацій можна уявити у вигляді певного плинного у часі процесу (такого, що вимірюється в одиницях часу), що включає процедури залучення, внутрішнього обігу та перерозподілу, а також розміщення фінансових ресурсів (грошових ресурсів) (рис. 1).

Специфіка діяльності корпорацій полягає в тому, що в кожному з блоків функції можуть бути ранжовані за рівнем управлінських рішень на їх виконання.

Так, в блоці залучення ресурсів рішення про додаткову емісію та використання прибутку приймається на рівні Ради директорів, рішення про отримання кредиту й збирання страхових внесків – на рівні топ-менеджерів, а рішення про порядок формування резервів, використання кредиторської заборгованості – на рівні окремих бізнес-процесів.

За аналогічним принципом проводиться ранжування задач в інших блоках, що дає змогу використовувати стандартні підходи до управління діяльністю на різних рівнях корпорації.

Зокрема, в повному обсязі може бути реалізована багаторівнева концепція управління, яка дає змогу досягти синергійного ефекту в рамках декількох бізнес-процесів корпорації.

Залучення фінансових ресурсів – це діяльність корпорації, спрямована на отримання грошових коштів, необхідних для її нормального функціонування, тобто на формування пасивів.

В рамках корпорації ця задача ускладнюється наявністю в її організаційній структурі різних типів господарюючих суб'єктів. Так, страхова компанія може залучати кошти переважно за рахунок збору страхових внесків, а банк – залучення депозитних вкладів.

В пошуку й оцінюванні оптимального балансу залучених та розподілених фінансових ресурсів полягає головна мета аналізу фінансово-інвестиційної діяльності корпорацій.

Рис. 1. Структура фінансово-інвестиційної діяльності корпорацій

Незважаючи на багатоваріантність, залучення фінансових ресурсів, зрештою, зводиться до чотирьох способів, кожен з яких має свої відомі особливості. Однак у запропонованій нами системі розуміється, що кількість складових кожного елементу обмежена лише економічною доцільністю та законодавством.

Наприклад, не можна розміщувати більше однієї емісії або розподіляти прибуток в джерела, не зазначені в Статуті.

При цьому слід зауважити, що обсяг залучених фінансових ресурсів, на нашу думку, має визначатись на основі аналізу балансу залучених та розподілених фінансових ресурсів.

Аналіз внутрішнього обігу та структури перерозподілу фінансових ресурсів є джерелом управління фінансовими ресурсами шляхом зміни їх пропорцій та структури задля найбільш ефективного використання в рамках корпорації всіх наявних засобів.

У зв'язку з цим необхідно виділяти такі показники:

- фінансові ресурси корпорації (власні кошти корпорації, тобто кошти всіх її учасників);
- фінансовий потенціал корпорації (обсяг ресурсів, які вона може мобілізувати на фінансовому ринку);

- інвестиційні потреби (обсяг коштів, необхідний всім учасникам корпорації для виконання комплексної інвестиційної програми (розробляється в рамках фінансової стратегії корпорації, включає напрями, терміни й обсяги інвестицій за всіма учасниками));

- потреба корпорації в інвестиційних ресурсах (різниця між інвестиційними потребами та фінансовими ресурсами корпорації).

$$\text{ПІРК} = \sum_I \text{ІІ} - \sum_J \text{ФР}, \quad (1)$$

де ПІРК – потреба в інвестиційних ресурсах корпорації;

$\sum_I \text{ІІ}$ – інвестиційні потреби всіх компаній корпорації;

$\sum_J \text{ФР}$ – фінансові ресурси всіх компаній корпорації;

$I=1, \dots, N$; N – число компаній корпорації, що мають інвестиційні потреби;

$J=1, \dots, M$; M – число компаній корпорації, що мають вільні фінансові ресурси.

Якщо:

$$\sum_J \text{ФР} < \text{ПІРК} < \sum_I \text{ІІ}, \quad (2)$$

то ситуація для здійснення інвестиційної програми позитивна, а сума, що дорівнює:

$$\text{СР} = \sum_I \text{ІІ} - \text{ПІРК}, \quad (3)$$

може розглядатись у вигляді мобільного резерву (страхового резерву корпорації). Якщо в структуру корпорації входить страхова компанія, то страховий резерв може бути визначений як внесок для диверсифікації підприємницького ризику по інвестиціях. Якщо структура корпорації має диверсифікований характер, з'являється можливість маневру фінансовими ресурсами, а балансове рівняння дещо ускладнюється.

Так, відбувається часткове елімінування показника інвестиційних потреб одних бізнес-процесів корпорації та страхового резерву інших бізнес-процесів. Тоді знижуються консолідовані інвестиційні потреби корпорації, тобто зменшується важливість проблеми забезпечення її фінансовими ресурсами.

При цьому слід відзначити, що сукупний дохід корпорації не змінюється, що дає змогу покращити значення показників загальної ліквідності та платоспроможності за рахунок більш ефективного використання власних фінансових ресурсів корпорації.

Висновки. Таким чином, в результаті використання запропонованої методики аналізу для материнської компанії та топ-менеджерів корпорації з'являється можливість оцінити сукупний дефіцит фінансових ресурсів та виділити можливі напрями мінімізації дефіциту.

З використанням запропонованої системи рівнянь можна будувати бюджет корпорації з виділенням фінансових ресурсів на функціонування основних програм окремими бізнес-одинацями та бізнес-процесами.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия / пер. с англ. Ю.Н. Каптуревского. Санкт-Петербург : Питер, 1999. 446 с.
2. Брейли Р., Майерс С. Принципы корпоративных финансов / пер. с англ. Н.В. Барышниковой. Москва : Олимп-Бизнес, 1997. 1008 с.
3. Грідчина М.В. Управління фінансами акціонерних товариств : навчальний посібник. Київ : А.С.К., 2015. 384 с.
4. Росс С., Вестерфилд Р., Джордан Б. Основы корпоративных финансов. Москва : Лаборатория базовых знаний, 2001. 704 с.

REFERENCES:

1. Ansoff I. (1999). *Novaya korporativnaya strategiya* [New corporate strategy]. Sankt-Peterburg, Peter, 446 p. (in Russian).
2. Breyli R., Mayers S. (1997). *Printsipy korporativnykh finansov* [Corporate Finance Principles]. Moscow : Olymp-Business, 1008 p. (in Russian).
3. Ghridchina M.V. (2015) *Upravlinnja finansamy akcionernykh tovarystv* [Financial management of joint-stock companies]. Kyiv : A.S.K., 384 p. (in Ukrainian).
4. Ross C., Vesterfeld R., Dzhordan B. (2001). *Osnovi korporativnykh finansov* [Corporate Finance Basics]. Moscow : Basic knowledge laboratory, 704 p. (in Russian).